

Teresa Radwańska, Emil Zaitz, Marek Cwetsch

Kraków - Tyniec. Opactwo OO. Benedyktynów. Stary refektarz

Informator Archeologiczny : badania 20, 137

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

6. Odsłonięcie przy tzw. bastionie Władysława IV kompleksu silnie zniszczonych murów, pochodzących z różnych okresów. Do najstarszych fragmentów należy odcinek muru z łamanego wapienia /sporadycznie z niewielkimi okruchami ceramiki budowlanej/ o licu zewnętrznym przebiegającym półkolistą. Być może mur ten należy wiązać z uroczeniami przedbramia wzniesionymi przed rozbudową bramy dolnej za Władysława Jagiełły.

Ponadto nadzorowano odsłanianie bruku austriackiego przy murze "cegielkowym" /rejon XIV/, przebudowę kanalizacji i budowę ciągu t.t. przed północną elewacją pałacu /rejon XIV/, wykopy t.t. w jednej z piwnic północnego skrzydła pałacu /rejon XI/ oraz przebudowę odcinka ciągu ciepłowniczego na drodze dojazdowej od ul. Bernardyńskiej. Roboty te wykonywano na obszarze uprzednio przebadanym lub przekopanym w XIX i XX-wiecznych warstwach zasypiskowych. Nie przyniosły one istotnych ustaleń archeologiczno-architektonicznych.

KRAKÓW-TYNIĘC

Opactwo OO. Benedyktynów
Stary refektarz

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadzili: mgr mgr Teresa Radwańska /autorka sprawozdania/, Emil Zaitz, Marek Cwetsch. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Drugi sezon badań. Wczesne średniowiecze, kultura łużycka.

Prace dwóch sezonów ograniczyły się do kontroli robót budowlanych, ponadto wykonania przez ekipę Muzeum małego wykopu przy północnym murze refektarza /wykop VIII, mb. 8,2 - 10,7/. Prace nawiązywały do badań z 1976 r. /por. Informator Archeologiczny, Badania 1976, s. 207/.

Mury romańskie dawnego refektarza oraz przylegające do nich mury gotyckie i późniejsze zostały odsłonięta do stopy fundamentowej na całej ich długości. Wykonano pomiary murów, dokumentację fotograficzną, wzięto próbki zapraw.

Mury romańskiej budowli zachowały się w częściach kostkowych do wysokości około 1,5 m. Fundamenty o wysokości 1,1 - 1,6 m zagłębione były w lessowy całec. Szerokość części kostkowej murów 73 cm. W murach północnym i południowym spągi części kostkowych zalegały w zewnętrznych licach na niejednakowych wysokościach. Różnica poziomów dochodzi do 1 m, co świadczy zapewne o pochyłości ku południu ówczesnej powierzchni terenu. W północnym murze refektarza odkryto dolną część zamurowanego portalu. Widoczne jest proste płaskowcowe odcieże i podstawa /ława/ portalu. Ta ostatnia zalega w licu zewnętrznym 34 cm poniżej spągu części kostkowej.

Niedaleko portalu, po zewnętrznej stronie refektarza /wykop VIII/ wystąpiła w pobliżu spągu części kostkowej i stropu fundamentu warstewka /I_d/ drobnych kamieni wapiennych z zaprawą murarską, szarym piaskiem i lessom o miąższości do 4 cm. Zabytków w niej nie znaleziono. W leżącej niżej warstwie IIa /o miąższości do 50 cm/, przeciętej zapewne przez fundament muru kostkowego nie stwierdzono już grudek zaprawy. Z zabytków ruchomych wystąpiły tu ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych głównie VI grupy surowca, w tym podziału K.Radwańskiego, w tym brzegi typu 29-30 i 31, ponadto 1 ułamek brzuśca I grupy surowca. Wymieniona warstwa zalegała na lessowym całcu. Naczynia z warstwy IIa, jak i ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych znalezione na wtórnym złożu w młodszych poziomach datować można głównie na XII w.

W wykopie VIII odkryto grób usytuowany w kierunku wschód-zachód, głową ku zachodowi, bez wyposażenia, przecinający warstwę IIa. W jego wkopie wystąpiła oprócz starszej ceramiki również średniowieczna.

Bardziej na południe odkryto 2 jamy kultury łużyckiej zagłębione w całec. Od góry zostały one ścięte przez południowy mur refektarza i przylegający do niego od zewnątrz późniejszy mur. W jamach znaleziono ułamki naczyń, ucięty róg. Ułamki naczyń kultury łużyckiej występowały ponadto w warstwie IIa z wykopu VIII i w późniejszych warstwach.

Występowanie, na badanym terenie, ceramiki głównie VI grupy surowca, którą można datować na XII w. wskazuje, że z tym zapewne okresem należy wiązać, wobec braku innych elementów datujących wzniesienie murów starego refektarza.